

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Scripting justice

Legal practice and communication in the late medieval law courts of Utrecht, York and Paris

Camphuijsen, F.W.G.W.

Publication date

2017

Document Version

Other version

License

Other

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Camphuijsen, F. W. G. W. (2017). *Scripting justice: Legal practice and communication in the late medieval law courts of Utrecht, York and Paris*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Summary

Scripting justice: Legal practice and communication in the late medieval law courts of Utrecht, York and Paris

Late medieval western European societies saw the emergence of a particular form of socio-legal practice and logic: the law court and its legal process. These courts developed in contexts where justice was considered to be legitimately pursuable in many other ways, including private vengeance and feuding practices. To legitimize their own position as dispute settlers and guardians of social order, courts attempted to script people's conception of what justice was and how one was supposed to achieve it. This process of scripting involved a range of media, including texts, oral speech, embodied activities and the spaces used to perform all these. Looking beyond traditional historiographical narratives of state building or the professionalization of law, this thesis argues that the development of law courts was grounded in changing forms of multimedial interaction between those who sought justice and those who claimed to be able to provide it. By studying the records of three markedly different types of courts, that is the Council of Utrecht, the Consistory Court of York and the *Parlement* of Paris, it involves both local contexts and broader developments in tracing the communicative strategies of these late medieval claimants to socio-legal authority.

Chapter one, "Profiles: three late medieval law courts", provides a background to the three case studies, considering their history, composition, records and direct socio-legal context. The Council of Utrecht formed an indirectly elected urban body, staffed by prominent citizens, and holding competences in the political, economic and legal fields. In this it differed strongly from York's Consistory Court, which, as former archiepiscopal council in legal matters, comprised specialized canon lawyers, whose judicial business was by and large limited to the settlement of disputes in the northern English church province. Finally, the *Parlement* of Paris presents us with yet another image, namely that of a supreme royal court involved in the propagation of the legal and political ideal of the Capetian kingdom. Despite these unique conditions, and the resulting concerns as to courts' socio-legal legitimacy, their responses to the communicative challenges they faced showed great similarity.

Chapter two, "Legal space", traces a first area in which courts employed forms of scripting, namely in the relation to their spatial environment. In tandem with the institutional development of

law courts, people began to build and appropriate physical structures for them, materializing their presence in a generally urban context. Next to settling more permanently in cities, courts manipulated their environment by attempting to script the use people made of it. Limiting accessibility to certain parts of the legal process, while stimulating the visibility of others, formed a prominent means of shaping people's experience of the legal process and the spaces where this took place. In addition, spatial features and divisions were mobilized to suggest specific meanings in the legal process, such as the nature of a fine or the interpretation of exile. Thus both as an obdurate materiality, and as a type of relation between people and objects, legal space formed a cornerstone of courts' strategies of socio-legal scripting.

Chapter three, "The rituality of court practice", shifts focus to legal practice. It asks how courts went about to suggest a special significance for the things that were done by and through them, finding part of the answer in processes of ritualization. Through specific ways of acting, participants in a legal process suggested a relation between the act that they performed and a contextless system of similar practices. Thus in Utrecht, a specific kind of penal forgiveness procedure was linked, through many details of its performance, to practices of spiritual penance. The Consistory Court, meanwhile, orally performed its resolution of disputes during a semi-public sentence reading, thereby linking the steps taken in individual cases to the ideal complex of canon law procedure. And in Paris the *Parlement* attempted to standardize activities both on the level of individual sessions and on that of the procedural year, thereby claiming the existence of a kingdom-wide system of legal practice with itself at the core, and further emphasizing the latter by occasionally holding special court sessions, the *Grands Jours*, in other places than Paris. These processes of ritualization show how courts tried to use embodied acts as forms of speech, while also suggesting the fundamental role played by litigants and audiences in giving shape to the courts' claims for legitimacy.

Chapter four, "Legal text and social context", takes a look at the role of texts in legal practice. The proliferation of documents forms one of the most visible aspects of the development of late medieval law courts. As physicalized forms of messaging, either describing, prescribing or performing the things done at court, texts shaped communicative practice in particular ways. Courts modelled extra-textual acts and speech by rendering them into text, translating oral pronouncements both linguistically and rhetorically, and incorporating individual events within a structured legal narrative. Texts could also be used to shape the accessibility of the legal process, in some cases limiting access through their language and jargon, yet often explicitly published for a larger public to witness. Documents were used to script socio-legal practice both through linguistic strategies and physically, by being visible exponents of a specific court model of justice. As court records are some of historians' most prominent sources for many aspects of late medieval society,

their scripting potential is crucial to take into account when using them to reconstruct the practices and experiences of medieval people.

Chapter five, "Court and society: the production and consumption of justice", considers the historical actors involved in the process of socio-legal communication and their mutual interaction. As producers of a particular kind of justice, courts variously engaged with their societies, trying to convince potential litigants and audiences of their socio-legal legitimacy. Since they were composed of multiple individuals, each with its social networks and loyalties, courts shaped their own public identity as institutions through the use of nomenclature and oaths that emphasized continuity and collective interests. As idealized collective bodies, they interacted with other parts of society on a number of communicative fields, with specific norms and media governing participation in them. While thus engaging in existing fields of communication, courts at the same time tried to shape these fields, by limiting the possibility for participation in some, while attempting to bridge separations between others. They thus claimed a role as fundamental mediator by scripting communicative practice in and between fields of socio-legal communication. Furthermore, in presenting specific narratives on social order as well as their own role in maintaining it, courts also scripted social discourses on justice. By navigating between social embeddedness and transcendence, courts tried to sell their format of justice to its potential consumers.

In conclusion, this thesis identifies five forms of judicial scripting with which late medieval law courts were concerned in claiming a place as legitimate socio-legal authorities. The accessibility script engaged spaces, texts and embodied activities in negotiating the possibilities for people to actively participate in the legal process. Similar media were used in courts' attempts to reify their presence, scripting these institutions and their claims on justice physically in the social landscape. A third script, that of rituality, was employed to suggest the consistency of court practice, linking what was done in the here and now to broader constellations of activity at other times and places. Fourth, courts suggested semantic links between objects, concepts and other entities to imbue them with particular socio-legal meanings, thus scripting people's interpretation of them. Finally, on a broader scale they set up discursive frameworks to lead people's understanding of the court and the model of justice it proposed. All these scripts were brought to life through combinations of interrelated media. Furthermore, they were shaped by the concerns and communication strategies of active participants in the legal process, like the court and its litigants, and of the potential and actual audiences witnessing what took place. In tracing the lives of people from the past through the records of law courts, it is thus fundamental to take into account their role in historical processes of socio-legal scripting.

Samenvatting

Vormen van rechtvaardigheid: juridische praktijk en communicatie in de laatmiddeleeuwse rechtbanken van Utrecht, York en Parijs

In de late Middeleeuwen ontwikkelde zich in veel west-Europese gemeenschappen een specifieke sociaal-juridische praktijk en logica, te weten de rechtbank en zijn procesgang. Zulke hoven ontstonden binnen een sociale context waarin rechtvaardigheid ook op veel andere manieren legitiem kon worden nagestreefd, zoals door eigenrichting of vetevoering. Om hun eigen positie als conflictoplossers en beschermers van de sociale orde te legitimeren, probeerden rechtbanken invloed uit te oefenen op het gemeenschappelijk begrip van wat gerechtigheid inhield en hoe men het na diende te streven. Dit gebeurde door middel van verschillende media, waaronder teksten, mondelinge communicatie, lichamelijke activiteiten en de fysieke ruimtes waarbinnen deze in de praktijk werden gebracht. In de historiografie over dit onderwerp ligt de nadruk vaak op de invloed van staatsvormingsprocessen en de professionalisering van het recht. In dit proefschrift wordt daarentegen beargumenteerd dat de ontwikkeling van rechtbanken zijn oorsprong vond in veranderingen in de multimediale interactie tussen zij die gerechtigheid zochten en zij die zeiden dit te kunnen bieden. Door de archiefbronnen van drie zeer verschillende rechtbanken te bestuderen, te weten de Raad van Utrecht, het Consistoriaal Hof van York en het *Parlement* van Parijs, worden zowel lokale contexten als bredere ontwikkelingen betrokken bij de analyse van de communicatiestrategieën van deze laatmiddeleeuwse pretendents voor sociaal-juridische autoriteit.

In hoofdstuk een, “Profiles: three late medieval law courts”, wordt de achtergrond van de drie geselecteerde rechtbanken geschetst wat betreft hun geschiedenis, samenstelling, overgeleverde bronnen en sociale en juridische context. De Raad van Utrecht vormde een indirect gekozen stedelijk orgaan, bemand door vooraanstaande burgers, met politieke, economische en juridische competenties. Hierin verschilde hij sterk van het Consistoriaal Hof van York. Als voormalige aartsbisschoppelijke raad voor juridische zaken bestond deze laatste uit specialisten in het canoniek recht, wier bevoegdheden beperkt waren tot het oplossen van juridische geschillen in de noord-Engelse kerkprovincie. Het *Parlement* van Parijs, tenslotte, vormde de hoogste koninklijke rechtbank, en was zodoende betrokken bij het propageren van het juridische en politieke ideaal van het Capetingische

koninkrijk. Ondanks hun unieke omstandigheden en ieders daaruit voortkomende bekommernis over zijn sociaal-juridische legitimiteit, bestonden er veel overeenkomsten tussen de manieren waarop deze drie rechtbanken reageerden op de communicatieve uitdagingen die ze tegenkwamen.

In hoofdstuk twee, “Legal space”, wordt een eerste manier beschreven waarop rechtbanken gerechtigheid vorm probeerden te geven, namelijk met betrekking tot hun fysieke omgeving. Toen rechtbanken zich als instituties begonnen te ontwikkelen ging men nieuwe gebouwen voor ze optrekken of bestaande bouwwerken aan hen toe wijzen. Daarmee werd hun aanwezigheid in een vaak stedelijke context gematerialiseerd. Behalve dat ze zich permanent in steden gingen vestigen, probeerden rechtbanken hun omgeving ook te manipuleren door invloed uit te oefenen op de manieren waarop mensen gebruik maakten van deze ruimte. Het beperken van de toegang tot bepaalde onderdelen van het juridisch proces, en het juist stimuleren van de zichtbaarheid van andere onderdelen, vormde een belangrijke manier om de ervaring van het rechtsproces en van de ruimtes waar deze plaatsvond te beïnvloeden. Bovendien werden bepaalde ruimtelijke kenmerken en begrenzingen gebruikt om specifieke betekenissen te suggereren binnen het rechtsproces, zoals de aard van een boete of de interpretatie van een verbanning. Daarmee vormde juridische ruimte niet alleen als weerbarstige materialiteit maar ook als relatie tussen personen en objecten een hoeksteen van de sociaal-juridische vormingsstrategieën van de rechtbank.

In hoofdstuk drie, “The rituality of court practice”, verschuift de aandacht naar de rechtspraktijk. Er wordt gekeken hoe rechtbanken een bepaalde gewichtigheid suggereerden voor de zaken die door en via hen gedaan werden. Daarbij wordt de verklaring vooral gezocht in processen van ritualisering. Door op specifieke manieren te handelen, suggereerden deelnemers aan een juridisch proces dat er een relatie bestond tussen de daad die zij in het hier en nu uitvoerden en een contextloos systeem van vergelijkbare praktijken. Zo werd in Utrecht een specifiek strafrechtelijk vergiffenisprocédé gekoppeld aan praktijken van spirituele boetedoening. Het Consistoriaal Hof op zijn beurt presenteerde zijn bemiddelende rol in geschillen mondeling tijdens semipublieke vonnislezingen. Daarbij werd de stapsgewijze afwikkeling van individuele zaken gekoppeld aan het ideaaltypische complex van handelingen uit de canoniekrechtelijke procedure. In Parijs, tenslotte, probeerde het *Parlement* juridische activiteiten zowel op het niveau van individuele sessies als op die van het procedurele jaar als geheel te standaardiseren. Daarmee werd het bestaan van een koninkrijkbreed systeem van juridische praktijken gesuggereerd, met de rechtbank als centrum. Dit werd bovendien verder aangezet door zo nu en dan speciale sessies, de *Grands Jours*, te organiseren buiten Parijs. Deze verschillende ritualiseringsprocessen laten zien hoe rechtbanken belichaamde daden als vormen van spraak probeerden te gebruiken. Tegelijkertijd tonen ze ook hoe zowel

rechtzoekenden als toeschouwers een doorslaggevende invloed hadden op de manier waarop rechtbanken hun legitimiteitsaanspraken vorm gaven.

In hoofdstuk vier, “Legal text and social context”, wordt gekeken naar de rol van teksten in de juridische praktijk. De sterke toename van documenten vormt een van de meest zichtbare aspecten van de ontwikkeling van laatmiddeleeuwse rechtbanken. Als fysieke boodschappen die juridische activiteit beschreven, voorschreven of zelfs uitvoerden, gaven deze teksten de communicatiepraktijk op een specifieke manier vorm. Zo modelleerden rechtbanken buiten-tekstuele activiteit en spraak door deze op schrift te stellen: mondelinge uitspraken werden zowel linguïstisch als retorisch vertaald, terwijl individuele gebeurtenissen geïncorporeerd werden binnen een gestructureerd juridisch verhaal. Teksten konden echter ook gebruikt worden om de toegankelijkheid van het juridisch proces te manipuleren. In sommige gevallen werd de toegankelijkheid beperkt door het gebruik van een specifieke taal of jargon, terwijl in andere gevallen de teksten juist expliciet werden gepubliceerd. Documenten beïnvloedden de sociaal-juridische praktijk daarnaast ook fysiek, doordat ze het specifieke rechtbankgerichte model van rechtvaardigheid zichtbaar maakten. Rechtbankdocumenten vormen de belangrijkste historische bron voor veel aspecten van de laatmiddeleeuwse samenleving. Daarom is het noodzakelijk om bij het reconstrueren van de praktijken en ervaringen van middeleeuwse mensen rekening te houden met het vormende potentieel van deze teksten.

In hoofdstuk vijf, “Court and society: the production and consumption of justice”, staan de actoren centraal die betrokken waren bij het proces van sociaal-juridische communicatie, evenals hun wederzijdse interactie. In hun pogingen om potentiële rechtzoekenden te overtuigen van hun sociaal-juridische legitimiteit, waren rechtbanken, als producenten van een specifiek soort rechtvaardigheid, op verschillende manieren betrokken bij de maatschappij. Aangezien ze altijd uit meerdere individuen bestonden, elk met zijn eigen sociale netwerken en loyaliteiten, gebruikten rechtbanken aspecten als naamgeving en eden, die institutionele continuïteit en collectieve belangen moesten benadrukken, om hun publieke identiteit vorm te geven. Als geïdealiseerde collectieve lichamen interacteerden zij vervolgens met andere delen van de maatschappij op een aantal communicatievelden. Deelname aan elk van deze velden werd gestuurd door specifieke normen en media. Terwijl rechtbanken opereerden op bestaande communicatievelden, probeerden ze deze velden tegelijkertijd ook te vormen. Aan de ene kant beperkten ze de mogelijkheden tot deelname aan sommige velden, en aan de andere kant poogden ze scheidingen tussen individuele velden te overbruggen. Ze maakten zo aanspraak op een rol als fundamentele bemiddelaar, door de communicatieve praktijk binnen en tussen velden van sociaal-juridische communicatie vorm te geven. Door bovendien specifieke verhalen te presenteren over de aard van de sociale orde en hun

eigen rol in het behoud daarvan, manipuleerden rechtbanken ook het sociale vertoog over rechtvaardigheid. Navigerend tussen sociale inbedding en transcendentie, probeerden rechtbanken zo hun model van rechtvaardigheid te verkopen aan potentieel geïnteresseerden.

Concluderend worden in dit proefschrift vijf juridische scripten geïdentificeerd waarmee laatmiddeleeuwse rechtbanken aanspraak maakten op een positie als sociaal-juridische autoriteiten. In het eerste, het toegankelijkheidsscript, werden ruimtes, teksten en belichaamde activiteiten betrokken bij het uitonderhandelen van de mogelijkheden tot actieve participatie in het rechtsproces. Vergelijkbare media werden gebruikt in de pogingen van rechtbanken om hun aanwezigheid middels het tweede script te verstoffelijken, door de institutie en zijn rechtvaardigheidsaanspraak fysiek vorm te geven in het sociale landschap. Een derde script, dat van de ritualiteit, werd toegepast om de consistentie van rechtspraktijken te suggereren: wat in het hier en nu werd gedaan, was gerelateerd aan een breder complex van activiteiten in andere tijden en op andere plaatsen. Ten vierde suggereerden rechtbanken semantische verbanden tussen objecten, concepten en andere eenheden, om ze te voorzien van specifieke sociaal-juridische betekenissen, en zo hun interpretatie door anderen te beïnvloeden. Tot slot zetten rechtbanken ook op een grotere schaal discursieve raamwerken op om invloed uit te oefenen op de manier waarop men de rol van de rechtbank begreep, evenals het model van rechtvaardigheid dat hij voorstelde. Al deze scripten werden in praktijk gebracht door middel van verschillende gerelateerde media. Ze werden bovendien gevormd door de belangen en communicatiestrategieën van zowel actieve participanten in het juridische proces, de rechtbank en zijn rechtzoekenden, als die van mogelijke en werkelijke toeschouwers die waarnamen wat er voorviel. Bij het naspeuren van de levens van mensen uit het verleden in de tekstuele verslagen van rechtbanken, is het dus van het grootste belang om rekening te houden met hun rol in historische processen van sociaal-juridische rechtvaardigheidsvorming.